

Maaseudun uusi aika ry:n toimintakertomus vuodelta 2009

1. Yleistä

Maaseudun uusi aika on vuonna 1999 perustettu rekisteröity yhdistys. Yhdistyksen jäsenmäärä on ollut 2000-luvulla nouseva: vuonna 2000 jäseniä oli 161, vuoden 2009 lopussa jäsenmäärä oli noin 260.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää maaseutututkimusta, tutkijoiden ja kehittäjien vuorovaikutusta ja siten tukea maaseudun kehittämistä osana suomalaista yhteiskuntaa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- järjestää esitelmiä, konferensseja, seminaareja ja juhlia sekä tarkoitukseensa liittyen koulutus- ja tiedotustoimintaa
- suunnittelee ja tekee maaseutututkimusta
- tekee maaseutupolitiikkaan ja maaseudun kehittämiseen liittyviä aloitteita
- julkaisee Maaseudun uusi aika -lehteä sekä harjoittaa tarkoitukseensa liittyvää muuta julkaisutoimintaa
- osallistuu maaseudun kehittämistä ja maaseutupolitiikkaa koskevaan yhteistyöhön ja yhteiskunnalliseen keskusteluun
- on yhteydessä ulkomaisiin maaseutututkijoihin ja maaseudun kehittäjiin
- on yhteistoiminnassa sekä tieteellisten että maaseudun kehittämiseen liittyvien muiden yhdistysten kanssa.

Yhdistys toimii aktiivisena välittäjäorganisaationa maaseutututkijoiden ja maaseudun kehittäjien välillä niin henkilökohtaisella kuin organisaatioiden tasolla.

Yhdistyksen puheenjohtajana (2008–2010) toimi YTT, erikoistutkija Tuija Mononen Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitokselta.

Hallituksen jäsenet henkilökohtaisine varajäsenineen olivat:

Liisa Häme	Petri Rinne
Toivo Muilu	Antti Saartenoja
Veli-Matti Pura	Marja Kerttu Kurkela
Kari Leinamo	Heli Siirilä
Jouni Ponnikas	Tiina Silvasti
Ella Mustakangas	Sami Tantarimäki

Yhdistyksen varapuheenjohtajana toimi Liisa Häme, sihteerinä Marja Kerttu Kurkela ja rahastonhoitajana Tuula Saastamoinen. Marko Leppä toimi verkkosivuvastaavana.

Yhdistyksen hallitus kokoontui 1.1.2009–31.12.2009 välisenä aikana 3 kertaa. Sähköpostipäätöksiä tehtiin 1 (Maaseudun uusi aika -lehden toimitussihteerin valinta). Lisäksi yhdistys piti yhden työkokouksen. Kokouksessa harjoiteltiin virtuaalisen kokousjärjestelmä Adobe Connect Pro -

käyttöä. Hallituksen oli tarkoitus pitää kokous kyseisen järjestelmän välityksellä 28.9., mutta järjestelmä ei toiminut ja kokous peruutettiin.

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Jyväskylässä 24.4.2009 ja sääntömääräinen syyskokous Tampereella 12.11.2009. Kevätkokoukseen osallistui 8 ja syyskokoukseen 14 yhdistyksen jäsentä.

Tilintarkastajana toimi Heimo Seppälä ja varatilintarkastajana Leena Rantamäki-Lahtinen.

2. Toiminnot ja niiden toteutuminen vuonna 2009

Vuoden 2009 teemana oli ”Maaseutuasiantuntijoiden yhteisöllisyys”.

2.1 Julkaistiin kolme Maaseudun uusi aika -lehteä

2.2 Järjestettiin maaseutututkijatapaaminen

2.3 Järjestettiin yksi MUAfoorumi

2.4 Jaettiin 5. MUA-gradupalkinto

2.5 Kehitettiin yhdistyksen organisaatiota ja toimintaa

2.1 Maaseudun uusi aika -lehti

Lehden resurssit

Lehti ilmestyi vuonna 2009 toimintasuunnitelman mukaisesti kolme kertaa. Päätoimittajana kaudella 2009–2010 toimi FT Katriina Soini Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta ja Jyväskylän yliopistosta. Toimitussihteerinä toimi 1.1.–31.8.2009 Tuula Lehtinen Hämeen maaseudun kehittämisosuuskunnaasta. Lehtinen luopui tehtävästä elokuun lopulla henkilökohtaisista syistä. Numeron 3/2009 toimittamisesta vastasi päätoimittaja Katriina Soini ja taittamisesta graafikko Leena Neuvonen. Uuden toimitussihteerin hakeminen käynnistettiin marras-joulukuussa. Lehden taloushallinnosta vastasi yhdistyksen rahastonhoitaja Tuula Saastamoinen. Lehden painatus kilpailutettiin vuoden 2009 alussa. Tarjouskilpailun perusteella uudeksi painopaikaksi valittiin Esa-Print Tampereelta.

Lehden päätoimittaja kutsui toimikautensa alussa lehden toimitusneuvostoon seuraavat henkilöt:

Pekka Jokinen, Joensuun yliopisto

Tuomas Kuhmonen, Jyväskylän yliopisto

Tuija Mononen, Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos

Olli Rosenqvist, Kokkolan yliopistokeskus, Chydenius

Antti Saartenoja, Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti

Tiina Silvasti, Helsingin yliopisto

Maarit Sireni, Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos

Seija Tuulentie, Metsäntutkimuslaitos

Hilkka Vihinen, MTT, Helsinki

Kirsi Viljanen, MMM, Helsinki

Toimitusneuvosto kokoontui vuoden 2009 aikana kolme kertaa.

Lehden ilmestyminen

Vuonna 2009 lehti ilmestyi kolme kertaa. Sisällöt ja painosmäärät esitellään taulukossa 1. Numero 1/2009 käsitteli kuntarakenteen muutosta. Lehden vierailevana päätoimittajana oli Kari Leinamo. Lehti jaettiin kaikille kansanedustajille saatekirjeen kera. Numero 2/2009 oli englanninkielinen teemanumero, jossa oli kuusi asiantuntija-arvioinnin läpäissyttä täysimittaista artikkelia, kolme lyhyttä analyysikirjoitusta suomalaisesta maaseutupolitiikasta ja prof. Philip Lowen haastattelu. Teemanumero jaettiin kaikille Euroopan maaseutusosioologiain konferenssin lähes 500 osallistujalle. Lisäksi MMM/YTR varasi 100 kappaleen erän omiin tarpeisiinsa. Lehden perusjakelu oli 425 yksittäistä tilaajaa ja 10 yhteisöjäsenelle (5kpl lehtiä/taho) vuonna 2009.

Taulukko 1.

Numero	ilmestyminen	Sivuja	Painos	Huomioitavaa
1/2009	huhtikuu	80	900	kuntaliitosteemanumero
2/2009	elokuu	104	1150	englanninkielinen teemanumero
3/2009	joulukuu	94	600	

Lehden taittoa uudistettiin numerossa 3/2009. Tavoitteena oli luoda selkeyttä ja yhtenäistä lehden graafista ilmettä ja luoda samalla taittopohja, joka olisi uuden toimitussihteerin käytössä. Taiton suunnittelusta vastasi graafikko Leena Neuvonen. Vuoden 2009 aikana on uudistettu myös lehden viittauskäytäntöjä ja kirjoittajien ohjeistusta. Yksityiskohtaiset ohjeet kirjoittajille tulevat lehden nettisivuille kevään 2010 aikana.

2.2 Maaseutututkijatapaaminen Tampereella

Järjestyksessään 18. maaseutututkijatapaaminen pidettiin 12.-13.11.2009 Tampereella. Päivien teemanä oli "Maaseutuasiantuntijoiden yhteisöllisyys" ja tapaamisessa juhlittiin samalla yhdistyksen kymmenvuotista taivalta. Tapaaminen järjestettiin poikkeuksellisesti marraskuussa, sillä perinteisenä elokuun ajankohtana pidettiin Vaasassa kansainvälinen ESRS-maaseutukongressi (XXIII European Society for Rural Sociology Congress).

Maaseutututkijatapaaminen järjestettiin yhteistyössä Maaseutuverkoston ja Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän kanssa. Tapahtumapaikkana oli Tampereen yliopisto. Tapaamisen ensimmäinen päivä koostui pääluennoista ja työryhmätyöskentelystä. Juhlapuheen "Maaseudun uusi aika ry. 10 vuotta" piti professori Pirjo Siiskonen Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin Mikkelin yksiköstä. Tapaamisen kutsuesitelmän "Maaseutupolitiikka - neljän toimijaryhmän yhteisöllisyyttä" piti maaseutuneuvos Eero Uusitalo maa- ja metsätalousministeriöstä.

Työryhmiä oli alun perin viisi, mutta ryhmät 1 ja 2 sekä 3 ja 5 päätettiin yhdistää. Näin saatiin kolme isompaa ryhmää monipuolisen keskustelun takaamiseksi.

Alkuperäiset työryhmät olivat:

1. Metsätalous murroksessa: voiko kitaraa soittamalla parantaa maailmaa? Koordinaattori: Petri Rinne.
2. Ilmastonmuutoksen ja siihen sopeutumisen vaikutukset maaseudulla Koordinaattori: Rauno Sairinen.

3. Maaseutujen kulttuurit

Koordinaattorit: Kari Ilmonen, Ilkka Luoto ja Kaisu Kumpulainen.

4. Innovaatiotoiminta maaseudulla - mahdollisuus vai mahdottomuus?

Koordinaattorit: Antti Saartenoja ja Jari Kolehmainen.

5. Toimiva ja elinvoimainen maaseutu

Koordinaattori: Torsti Hyyryläinen.

Tapaamisen iltatilaisuus pidettiin panimoravintola Plevnassa yhteisen ruokailun ja yhdistyksen kymmenvuotisjuhlan merkeissä. Vuoden 2009 parhaaksi maaseutugraduksi julkistettiin Emily Höckertin Lapin yliopiston matkailun ja liiketoiminnan tiedekunnassa tehty tutkielma "Sociocultural Sustainability of Rural Community-based Tourism". Illan musiikista vastasi Huittisista ja Sastamalasta koottu nelimiehinen kokoonpano "Virallinen orkesteri".

Tutkijatapaamisen toinen päivä koostui yhdessä Maaseutuverkostoyksikön kanssa järjestetystä Tutkija-kehittäjä -seminaarista. Päivän teemana olivat maaseudun innovaatiot. Professori Tuomas Kuhmosen vetämässä Tulisilla hiilillä! -paneelissa alustivat toiminnanjohtaja Liisa Häme, yliopiston lehtori Tiina Silvasti ja neuvotteleva virkamies Sirpa Karjalainen.

Seminaarin iltapäivässä oli neljä esitystä. Toiminnanjohtaja Petri Rinne kertoi Leader-toiminnan arjesta Mosambikissa ja Muovius Oy:n toimitusjohtaja Helmer Kuusmin kuvasi oman yrityksensä vaiheita. Toiminnanjohtaja Veli-Matti Karppisen aiheena olivat maaseudun innovaatiot ja VTT:n asiakaspalvelupäällikkö Ville Valovirta kertoi innovaatioiden alueellisesta kehityksestä Suomessa.

Arviointi ja palaute

Tutkijatapaamiseen arveltiin saapuvan noin 80 osallistujaa. Vaikka ajankohta oli poikkeuksellinen, pidettiin Tamperetta liikenteellisesti hyvin saavutettavissa olevana paikkakuntana. Myös yhdistyksen kymmenvuotisjuhlan arveltiin kiinnostavan.

Tutkijatapaamisen ohjelmasta suunniteltiin alun perin perinteisestä tapaamisesta poikkeavaa, jotta yhdistyksen kymmenvuotisjuhla korostuisi. Yhdistyksen puheenjohtajan esityksestä suunnitelmaa muutettiin kuitenkin elokuussa perinteisen tutkijatapaamisen suuntaan. Taustalla tässä oli jäsenistöltä tullut toive pitää tapaaminen entisenkaltaisena.

Tapahtuman tiedottaminen ja markkinointi jäi myöhäiseksi ja puutteelliseksi. Yhdistyksen hallitus päätti kuitenkin tapaamisen järjestämisestä suunnitellulla tavalla, vaikka osallistujamäärä uhkasi jäädä vähäiseksi. Osallistujia oli kaikkiaan noin 70, mutta heistä osa oli mukana vain toisena päivänä. Uhka tapaamisen epäonnistumisesta aiheutti huolestunutta keskustelua ja kritiikkiä yhdistyksen hallituksessa.

Kokonaisuudessaan tapahtumaa voi kuitenkin pitää onnistuneena. Juhlapuhe, kutsuesitelmä ja työryhmätyöskentely keräsivät runsaasti kiitosta. Tapaamisen henki oli lämmin ja järjestelyt yliopistolla onnistuivat erinomaisesti. Yhteistyö Maaseutuverkostoyksikön kanssa Tutkija-kehittäjä -seminaarin järjestämisessä ei sen sijaan toteutunut suunnitellulla tavalla, mistä syystä perjantain ohjelmasta saatiin kielteistä palautetta. Tamperetta pidettiin myös persoonattomana tapahtumapaikkana ja tutkijatapaamisen toivottiin palaavan maaseutuuympäristöön.

Pelättyä suurta tappiota ei tutkijatapaamisen järjestämisestä tullut. Tapaamisen tuotot ja kulut olivat molemmat noin 4 000 euroa. Vuoden 2009 tilinpäätöksen mukainen tappio oli runsaat 71 euroa, mutta osallistumismaksuja on saatu vielä tämän jälkeen. Tapaamisen talous jäi siis niukasti voitolliseksi.

2.3 MUA-foorumi

MUAfoorumi järjestettiin Tammelan Mustialassa 17.9.2009 Hämeen ammattikorkeakoulun perinteikkäissä tiloissa. Foorumin teemana oli maaseudun kilpailukyky. Paikalla oli n. 50 kuulijaa. Tutkija Olli Rosenqvist avasi tilaisuuden puheenvuorolla Näkökulmia maaseutujen kehittämiseen. Hän totesi puheenvuorossaan mm. että kilpailukyky on puhetta, ei reaalin prosessi. Tämä puhe on syntynyt globalisaation myötä ja sitä on erityisesti hallinnollisissa asiakirjoissa ja papereissa.

MTT:n tutkija Anja Yliviikarin puheenvuoron aiheena oli Palveluyrittäjyys ja hoiva maaseudun mahdollisuutena. Puheenvuorossaan Viikari keskittyi MTT:n Green Care -hankkeeseen. Humppilan kunnanjohtaja Esko Tonteri esitteli Innovatiivisuutta ja maaseutukunnan kehittämistä Humppilan näkökulmasta. Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntajohtaja Asko Peltolan aiheena oli Maakunnan liitto maaseudun kilpailukyyn kehittäjänä.

Varsinais-Suomen kylät ry:n kyläasiamies Tauno Linkoranta paneutui Kylien kilpailukykyyn. Hämeen TE-keskuksen johtaja Pekka Savolainen esitti hallinnollisen näkökulman maaseudun kilpailukykyyn. Lopuksi Merja Isotalo esitteli näkemyksiään Maaseudun kilpailukykyvystä ennen ja nyt. Merja Isotalo toimi myös tilaisuuden sihteerinä ja teki tilaisuuden annista yhteenvedon. Yhteenvedosta laadittu lehtijuttu julkaistiin ainakin Farmi-lehdessä.

MUAfoorumin puheenjohtajana toimi tutkija Antti Saartenoja ja pääjärjestäjinä Veli-Matti Pura Maaseudun Uusi Aika -yhdistyksen hallituksesta ja Jouko Lindroos HAMKin Mustialan yksiköstä.

2.4 MUA gradupalkinto 2009

Maaseudun uusi aika -yhdistys palkitsee vuosittain yliopistossa hyväksytyyn ansiokkaan maaseutuaiheisen pro gradu -tutkielman. Ehdotukset tuli tehdä 19.6.2009 mennessä ja gradun tuli olla hyväksytty lukuvuoden 2008–2009 aikana. Kilpailuun hyväksyttiin neljä työtä. Tutkielmat tulivat Vaasan, Rovaniemen ja Oulun yliopistoista sekä Åbo Akademista ja ne edustivat lähinnä aluetieteitä ja matkailun tutkimusta. Tutkielmien arvioinnissa kiinnitettiin huomiota opiskelijan tutkimustaitoihin sekä luovuuteen ja innovatiivisuuteen tutkimusta koskevissa ratkaisuisa. Lisäksi arvioitiin aiheen merkittävyyttä maaseutututkimuksen ja/tai maaseudun kehittämisen kannalta.

Järjestyksessään viidennen MUA-gradupalkinnon saajaksi valittiin Emily Höckertin tutkielma **Socio-cultural sustainability of rural community-based tourism. Case Study of Local Participation in Fair Trade Coffee Trail, Nicaragua**. Tutkielma on tehty Lapin yliopiston Matkailun ja liiketoiminnan tiedekunnassa ja sen ohjaajana toimi matkailun kulttuurintutkimuksen professori Soile Veijola.

Emily Höckert (s. 1981, Turku) on käynyt peruskoulun ja lukion Porissa. Hän aloitti matkailututkimuksen opinnot Lapin yliopistossa 2003. Palkitun gradun aiheen taustavaikuttajaksi hän nimeää vuonna 2007–2008 työharjoittelun ja konsulttityön Suomen Managuan suurlähetystössä Nicaraguassa kehitysyhteistyötehtävissä. Emily tutustui matkailukehitykseen Nicaraguassa ja koki, ettei maaseudun kahvikylien matkailukehityksen suunnittelussa huomioitu paikallisten hyvinvointia ja valmiuksia toimia matkailun parissa. Hän halusi ymmärtää, millaisia mahdollisuuksia ja haasteita matkailu voi tuoda maaseudun yhteisöille.

Tutkielma käsittelee yhteisöperustaista matkailua kehitysmaissa. Paikallisyhteisöt ovat aktiivisia toimijoita pienimuotoisessa matkailubisneksessä. Työn empiirisenä kohteena ovat kolme San Ramónin kahvikylää Nicaraguassa, jotka osallistuvat *Fair Trade Coffee Trail* -nimiseen matkailun

kehittämishjelmaan. Idea matkailun aloittamisesta näissä kylissä syntyi vuoden 2001 globaalien kahvikriisin jälkeen, kun matkailun toivottiin tuovan kaivattuja lisätuloja kahvinviljelyn rinnalle ja osallistumismahdollisuuksia kylien asukkaille. Tutkielmassa tarkastellaan paikallisyhteisöjen hyvinvointia heidän omasta näkökulmastaan käsin. Tutkielman lähtökohta on, että kestävä matkailukehitys edellyttää paikallisten aktiivista osallistumista ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Työ on toteutettu etnografisella otteella. Työtä varten on tehty 23 haastattelua. Aineistoa analysoitiin luokittelun ja laadullisen sisällönanalyysin avulla. Tuloksissa korostuvat maaseudun yhteisöperustaisen matkailun mahdollisuudet paikallisten ihmisten voimaantumisen osalta. Matkailu on tuonut uusia osallistumismahdollisuuksia erityisesti nuorille matkaoppaille, sekä naisille, jotka vastaavat matkailijoiden majoittamisesta kodeissaan. Matkailu on tuonut uusia kontakteja, taitoja ja tietoja sekä lisännyt oman kulttuurin arvostusta parantaen matkailuun osallistuvien naisten ja nuorten itsetuntoa ja lisäten valinnanvapauksia. Kyläyhteisö sen sijaan hyötyi matkailusta vähemmän. Tutkielman tulokset kannustavat kuitenkin tarttumaan yhteisöperustaisiin matkailuun osallistumiseen osana kestävästä maaseutukehityksestä. Tulevaisuuden haasteena on muodostaa maaseudun yhteisöperustaisen matkailun kehittämiselle ohjeet.

2.5 Yhdistyksen organisaation ja toiminnan kehittäminen

Tavoitteena vuodelle 2009 oli jatkaa jo edellisvuodelle asetettua tavoitetta kehittää yhdistyksen verkostorakennetta luomalla yhdistyksen hallitukselle toimivat kommunikoinnin ja tiedonkulun käytännöt: a) maaseutuverkoston, b) maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän ja c) toimintaryhmien ja d) SYTYn e) eduskunnan maaseutuverkoston suuntaan.

Maaseutuverkoston kanssa järjestettiin tutkijatapaamisen toinen päivä. Myös MUAfoorumi järjestettiin yhteistyössä Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan yksikön kanssa. Yhdistyksen edellinen puheenjohtaja Torsti Hyyryläinen ja nykyinen puheenjohtaja Tuija Mononen ovat Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän maaseutututkimusta edustavia jäseniä.

Jäsenistöön pidettiin yhteyttä Maaseudun uusi aika -lehdessä olevan tiedotuspalstan, verkkosivujen sekä jäsenkirjeen välityksellä. Nämä kaikki ovat tärkeitä yhdistyksen toiminnan ja tapahtumien informointikanavia. Yhdistys tiedottaa jäsenilleen myös muista tapahtumista.

Tutkijatapaamisen jälkeen lähetettiin tapahtumaan osallistuneille ei-jäsenille markkinointikirje yhdistyksen jäseneksi liittymisestä. Kampanja onnistui hyvin: näin saatiin seitsemän uutta jäsentä, joista tosin kaksi oli jo aiemmin lehden tilaajia.

Yhdistyksen puheenjohtaja esitti alkuvuodesta, että yhdistyksen englanninkielinen ”New rural policy society” muutettaisiin paremmin yhdistyksen tarkoitusta vastaavaksi. Käydyn ennako- ja kevätkokouskeskustelun pohjalta yhdistyksen puheenjohtaja esitti sääntömääräisessä kevätkokouksessa yhdistyksen englanninkielisen nimen muuttamista muotoon *The Finnish Society for Rural Research and Development*. Kevätkokous hyväksyi esityksen ja Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi sääntömuutoksen 25.1.2010 päivätyssä kirjeessä. Lisäksi yhdistys päätti hakea Tieteellisten seurojen valtuuskunnan jäsenyyttä.